

Sygnatura akt I C 77/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Poznań, dnia 26 kwietnia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: **SSO Sławomira Hańczewska**

Protokolant: **st. sekr. sąd. Monika Szulc**

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 26 kwietnia 2017 r. w Poznaniu sprawy z powództwa

Bank Spółdzielczy D. w S.

przeciwko

M. K.

o zapłatę

na skutek zarzutów pozwanej M. K.

1. Utrzymuje w mocy nakaz zapłaty z dnia 25 kwietnia 2016r. wydany w postępowaniu nakazowym z weksla przez Sąd Okręgowy w Poznaniu w sprawie sygn. akt(...)w stosunku do pozwanej M. K..
2. Kosztami postępowania wywołanym wniesieniem zarzutów obciąża pozwaną i z tego tytułu zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 7.217 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Sławomira Hańczewska

UZASADNIENIE

Powód Bank Spółdzielczy D. z siedzibą w S. wniósł o orzeczenie nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym na podstawie weksla, że pozwani A. K. i M. K. mają zapłacić powodowi kwotę 249 510,90 zł tytułem należności głównej wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 18 lutego 2016 roku do dnia zapłaty wraz z kosztami postępowania według norm przepisanych. Podstawą wydania nakazu zapłaty miał być wypełniony przez powoda weksel in blanco, który wystawili pozwani. Weksel zabezpieczać miał wierzytelność wynikającą z zawartej pomiędzy powodem a pozwanymi umowy nr (...) o niekonsumencką pożyczkę hipoteczną z dnia 18 września 2008 roku.

W dniu 25 kwietnia 2016 roku Sąd Okręgowy w Poznaniu wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym, w którym nakazał pozwanym, aby zapłacili solidarnie na rzecz powoda kwotę 249 510,90 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 18 lutego 2016 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 250 zł tytułem opłat sądowych.

Postanowieniem z dnia 18 lipca 2016 roku tutejszy Sąd zawiesił na podstawie art. 177 § 6 k.p.c. postępowanie wobec pozwanej M. K. z uwagi na brak aktualnego adresu pozwanej.

Pismem z dnia 25 lipca 2016 roku powód zwrócił się o podjęcie zawieszonych postanowieniem z dnia 18 lipca 2016 roku postępowania wobec pozwanej M. K.. Powód wskazał aktualny adres pozwanej.

W zarzutach od nakazu zapłaty wniesionych w dniu 23 sierpnia 2016 roku pozwani zaskarżyli nakaz zapłaty w całości i wnieśli o uchylenie zaskarżonego nakazu zapłaty w całości, oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanych kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

Uzasadniając swoje stanowisko pozwani podnieśli, iż po zawarciu umowy pożyczki została ona natychmiastowo w znacznej części spłacona, tj. w kwocie prawdopodobnie 1 250 000,00 zł. Nadto zaznaczyli, że powód w poszczególnych wezwaniach do zapłaty nie potrafił jednoznacznie wskazać kwoty jaka pozostała do spłaty. Następnie pozwani zaznaczyli, że powód nigdy nie poinformował pozwanych o tym w jaki sposób nastąpiło rozliczenie zabezpieczenia pod zaciągniętą pożyczkę, czy i w jakim zakresie powód zwolnił z zabezpieczenia pożyczki nieruchomości opisane w § 5 pkt 3, 4 i 5 umowy z dnia 18 września 2008 roku, a także czy następnie w jakikolwiek sposób nimi rozporządził. Pozwani wskazali również, że powód zaadresował pozew na nieaktualny adres pozwanej M. K., mając przy tym wiedzę, iż od kilku lat nie zamieszkuje przy ul. (...). Również Pl. (...) nie stanowi centrum życiowego drugiego z pozwanych A. K.. Przesyłkę z korespondencją z Sądu pozwany odebrał w sposób przypadkowy. Takie działanie powoda zmierzało do świadomego i celowego uzyskania tytułu wykonawczego bez wiedzy pozwanych. Ponadto w ocenie pozwanych nie można uznać, że wezwanie do wykupienia weksla z dnia 4 lutego 2016 roku zostało prawidłowo doręczone, albowiem pozwany A. K. w tym okresie przebywał w szpitalu, natomiast pozwana M. K. od kilku lat nie mieszka już przy ul. (...).

Postanowieniem z dnia 19 września 2016 roku Sąd Okręgowy w Poznaniu postanowił podjąć postępowanie zawieszone w stosunku do pozwanej M. K..

Postanowieniem z dnia 19 września 2016 roku tutejszy Sąd odrzucił zarzuty pozwanego A. K. od nakazu zapłaty z dnia 25 kwietnia 2016 roku, sygn. akt: (...)wydanego przez Sąd Okręgowy w Poznaniu z uwagi na to, że nie zostały wniesione w przewidzianym przez ustawę dwutygodniowym terminie od dnia doręczenia nakazu zapłaty.

Zażalenie na powyższe postanowienie wywiódł pozwany A. K.. Postanowieniem z dnia 29 listopada 2016 roku, wydanym do sygn. akt: (...)Sąd Apelacyjny w Poznaniu oddalił powyższe zażalenie pozwanego.

Nakaz zapłaty uprawomocnił się wobec pozwanego A. K. z dniem 28 maja 2016 roku.

Pismem z dnia 20 lutego 2017 roku powód podtrzymał swoje stanowisko w sprawie i wniósł o wydanie wyroku utrzymującego w mocy nakaz zapłaty z dnia 25 kwietnia 2016 roku w całości oraz zasądzenie na rzecz powoda kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Powód szczegółowo także odniósł się do zarzutów pozwanej M. K..

Na rozprawie w dniu 31 marca 2017 oraz w piśmie wniesionym w dniu 24 kwietnia 2017 roku pełnomocnik pozwanej podniósł zarzut przedawnienia umowy pożyczki i wniósł o zawieszenie postępowania z uwagi na inne toczące się postępowanie, które ma wpływ na wynik niniejszej sprawy. Męża pozwanej A. K. łączyła bowiem

z D. M. umowa powiernicza z dnia 9 czerwca 2010 roku. Wykonując wskazaną umowę A. K. przeniósł własność licznych nieruchomości (współwłaścicielką wielu z nich była pozwana) na rzecz podmiotów związanych z D. M.. W późniejszym czasie okazało się, że D. M. mógł doprowadzić do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w sposób przestępczy zarówno pozwaną, jak i jej męża. Obecnie toczy się wobec D. M. postępowanie karne, w którym to pokrzywdzonym jest A. K.. Wśród nieruchomości, których właścicielami stały się podmioty związane z D. M., były także nieruchomości, które zabezpieczały zawartą przez między stronami umowę pożyczki z dnia 18 września 2008 roku. Odnosząc się do zarzutu przedawnienia pełnomocnik pozwanej wskazał, że powód wypowiedział umowę pożyczki w dniu 21 lutego 2012 roku, a okres wypowiedzenia wynosił 30 dni. Od tego też momentu, a zatem od wymagalności roszczenia powoda, biegł trzyletni termin przedawnienia. Weksel w niniejszej sprawie miał być płatny natomiast w dniu 17 lutego 2016 roku, to znaczy że w momencie płatności roszczenie przysługujące powodowi było przedawnione. Pozwana stoi

również na stanowisku, że działanie powoda stanowi nadużycie prawa i w obliczu art. 5 k.c. nie może korzystać z ochrony prawnej. Powód uzyskał bowiem w związku z przysługującym mu roszczeniem bankowy tytuł egzekucyjny, na mocy którego prowadził wobec pozwanych postępowanie egzekucyjne. W toku postępowania egzekucyjnego doszło do licytacji nieruchomości będącej własnością męża pozwanej – A. K.. Z tego tytułu powód otrzymał kwotę ponad 100 000,00 zł. Następnie z niezrozumiałych względów, pismem z dnia 27 kwietnia 2015 roku, powód złożył wniosek o umorzenie postępowania egzekucyjnego. Zdaniem pozwanej złożenie wniosku o umorzenie egzekucji, a następnie powództwa na podstawie weksla ma stanowić tylko i wyłącznie dodatkową dolegliwość dla pozwanej i wygenerować dodatkowe koszty.

Postanowieniem wydanym na rozprawie w dniu 26 kwietnia 2017 roku Sąd Okręgowy w Poznaniu oddalił wniosek pozwanej o zawieszenie postępowania z uwagi na to, że strona pozwana nie wykazała związku pomiędzy toczącą się sprawą karną, a niniejszym postępowaniem.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny

W dniu 18 września 2008 roku w D. powód Bank Spółdzielczy D.

i pozwana M. K. oraz jej mąż A. K. zawarli umowę nr (...) o niekonsumencka pożyczkę hipoteczną w kwocie 1 500 000,00 zł na okres od dnia 18 września 2008 roku do 20 sierpnia 2018 roku. Zabezpieczenie spłaty pożyczki hipotecznej stanowiły (§ 5 umowy):

- 1) weksel własny in blanco wystawiony przez A. K. i M. K.,
- 2) hipoteka zwykła w kwocie 200 000,00 zł tytułem zabezpieczenia kapitału udzielonej pożyczki ustanowiona na nieruchomości stanowiącej lokal mieszkalny położony w P., przy ul. (...), lokal nr (...) o pow. (...)m⁽²⁾, będący własnością A. K., dla której Sąd Rejonowy P. (...) w P. prowadzi KW nr (...),
- 3) hipoteka zwykła w kwocie 600 000,00 zł tytułem zabezpieczenia kapitału udzielonej pożyczki ustanowiona na nieruchomości stanowiącej lokal mieszkalny położony w P. przy ul. (...), lokal nr (...) o pow. (...)m⁽²⁾, będący własnością A. K., dla której Sąd rejonowy P. (...)w P. prowadzi KW nr (...),
- 4) hipoteka zwykła łączna w kwocie 700 000,00 zł tytułem zabezpieczenia kapitału udzielonej pożyczki ustanowiona na nieruchomości gruntowej niezabudowanej położonej w P., stanowiącej własność A. K., dla której Sąd Rejonowy P. (...) w P. prowadzi KW nr (...), KW nr (...), KW nr (...),
- 5) hipoteka kaucyjna łączna do kwoty 600 000,00 zł na zabezpieczenie odsetek prowizji i innych należności ubocznych od udzielonej pożyczki ustanowiona na nieruchomości gruntowej niezabudowanej położonej w Poznaniu, stanowiącej własność A. K., dla której Sąd Rejonowy P. (...) prowadzi KW nr (...), KW nr (...), KW nr (...),
- 6) cesja polisy ubezpieczeniowej lokalu mieszkalnego objętego KW nr (...) w zakresie ubezpieczenia od ognia i innych zdarzeń losowych,
- 7) cesja polisy ubezpieczeniowej lokalu mieszkalnego objętego KW nr (...) w zakresie ubezpieczenia od ognia i innych zdarzeń losowych.

Pozwani zobowiązali się do spłaty pożyczki hipotecznej w 119 miesięcznych ratach kapitałowo odsetkowych w wysokości malejącej, przy czym raty kapitałowe miały być równe w całym okresie spłaty, a odsetki miały maleć odpowiednio do zmniejszającego się stanu zadłużenia (§ 6 ust. 1 umowy). Szczegółowy harmonogram spłat pożyczki, będący integralną częścią umowy, stanowił Załącznik nr 1 do umowy pożyczki. W przypadku nadpłaty części zadłużenia z tytułu pożyczki lub w innych uzasadnionych przypadkach, na wniosek pożyczkobiorcy Bank mógł

sporządzić nowy harmonogram spłat pożyczki (§ 6 ust. 2 umowy). Spłata poszczególnych rat pożyczki miała następować do 20, 21 lub 22 dnia miesiąca, w zależności od konkretnego miesiąca (Załącznik nr 1 umowy – harmonogram spłat).

Strony ustaliły również, że w przypadku niespłacenia przez pożyczkobiorcę zapadłej raty pożyczki lub odsetek w terminach określonych w harmonogramie spłaty, niespłacona kwota pożyczki w następnym dniu po terminie płatności stawała się zadłużeniem przeterminowanym. Powód miał uprawnienie do pobierania od dnia następnego po upływie terminów wskazanych w harmonogramie spłat odsetek według stopy oprocentowania zadłużenia przeterminowanego. Stopa oprocentowania zadłużenia przeterminowanego była zmienna i w dniu zawarcia umowy wynosiła 23 % w stosunku rocznym (§ 9 ust. 1 – 3 umowy).

W umowie strony zastrzegły także, że w przypadku niespłacenia przez pożyczkobiorców rat pożyczki lub odsetek w terminach wskazanych w harmonogramie spłat Bank miał m.in. prawo wezwać pożyczkobiorcę do spłaty zadłużenia w terminie nie krótszym niż 7 dni od dnia otrzymania wezwania pod rygorem wypowiedzenia umowy, a w przypadku braku spłaty we wskazanym terminie miał prawo wypowiedzieć umowę (§ 10 ust. 1 umowy).

Zgodnie z § 11 umowy pożyczki w przypadku: 1) zagrożenia terminowej spłaty pożyczki i odsetek na warunkach przewidzianych w umowie wskutek utraty zdolności kredytowej; 2) znacznego obniżenia się realnej wartości nieruchomości stanowiącej zabezpieczenie pożyczki; 3) stwierdzenia niezgodności ze stanem faktycznym lub prawnym któregośkolwiek z oświadczeń lub dokumentów dostarczonych przez pożyczkobiorcę; 4) wszczęcia przez innych wierzycieli egzekucji wobec pożyczkobiorcy; 5) niedotrzymania przez pożyczkobiorcę innych warunków umowy, a w szczególności opisanych w § 14, Bank mógł żądać dodatkowego zabezpieczenia spłaty kredytu lub wypowiedzieć pożyczkę w całości lub w części z zachowaniem ustalonego okresu wypowiedzenia i podjąć działania windykacyjne. Okres wypowiedzenia pożyczki hipotecznej wynosił 30 dni i biegł od dnia następnego po doręczeniu oświadczenia banku o wypowiedzeniu pożyczki, przy czym za datę doręczenia oświadczenia przyjmowano także datę pierwszego awizowania przesyłki poleconej, nie doręczonej, wysłanej pod ostatni znany Bankowi adres pożyczkobiorcy.

Pozwani wystawili także deklarację wekslową, która stanowiła porozumienie między stronami umowy pożyczki, co do sposobu wypełnienia weksla przez powoda, w tym do wypełnienia sumy wekslowej. Zgodnie z treścią deklaracji wekslowej powód miał prawo wypełnić weksel in blanco na sumę odpowiadającą kwocie wykorzystanej pożyczki wraz z odsetkami i prowizją, w przypadku niedotrzymania umownego terminu spłaty pożyczki oraz we wszystkich tych przypadkach, gdy służyło Bankowi prawo do ściągnięcia wierzytelności przed nadejściem terminu płatności. Powód miał również prawo opatrzeć ten weksel datą płatności według swojego uznania, zawiadamiając o tym pożyczkobiorców listem poleconym, wysłanym najpóźniej na 7 dni przed terminem płatności. Z tytułu wystawionego weksla pozwana M. K. i jej mąż A. K. dobrowolnie poddali się egzekucji na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego i uprawnili powoda do wystawienia takiego tytułu egzekucyjnego do kwoty zadłużenia wynoszącej nie więcej niż 3 000 000,00 zł.

Dowód: umowa nr (...) o niekonsumencką pożyczkę hipoteczną z dnia 18 września 2008 roku wraz z załącznikami (k. 158 – 166)

Kapitał pożyczki z umowy pożyczki został wypłacony w dniu 18 września 2008 roku w kwocie 1 350 000,00 zł oraz w kwocie 150 000,00 zł na rachunek A. K..

Dowód: dyspozycja wypłaty z dnia 18 września 2008 roku w kwocie 1 350 000,00 zł (k. 156), dyspozycja wypłaty z dnia 18 września 2008 roku w kwocie 150 000,00 zł (k. 157)

W związku z powstałym zadłużeniem pozwana M. K. oraz jej mąż A. K. zawarli z powodem w dniu 24 sierpnia 2009 roku aneks nr (...) do umowy pożyczki z dnia 18 września 2008 roku, którym to aneksem zmienili harmonogram spłat rat pożyczki.

Mimo zmiany harmonogramu spłat, raty pożyczki nadal nie były uiszczane terminowo. Z tego też powodu powód pismem z dnia 14 lipca 2010 roku wezwał pozwanych do spłaty przeterminowanego zadłużenia z tytułu niekonsumenckiej pożyczki hipotecznej, które na dzień 13 lipca 2010 roku wynosiło 294 839,44 zł.

Mąż pozwanej A. K. w pismach kierowanych do powoda nie kwestionował zadłużenia i deklarował wolę spłaty pożyczki oraz ustalone warunki spłaty.

Dowód: aneks nr (...) do umowy nr (...) z dnia 18 września 2008 roku (k. 167 – 170), pismo męża pozwanej A. K. z dnia 20 kwietnia 2010 roku (k. 174), pismo męża pozwanej A. K. z dnia 22 lipca 2010 roku (k. 175)

W dniu 13 października 2010 roku strony zawarły aneks nr (...) do umowy pożyczki zmieniając zabezpieczenie pożyczki. Zabezpieczenie pożyczki stanowić miały także:

a) hipoteka zwykła w kwocie 500 000,00 zł tytułem zabezpieczenia kapitału udzielonej pożyczki ustanowiona na nieruchomości położonej w P. przy ulicy al. (...), stanowiącej własność M. K., dla której Sąd Rejonowy P. (...)w P. prowadzi KW nr (...) (§ 5 ust. 1 pkt 8 umowy w nowym brzmieniu),

b) hipoteka kaucyjna do kwoty 200 000,00 zł na zabezpieczenie odsetek zmiennych, prowizji i innych należności ubocznych od udzielonej pożyczki ustanowiona na nieruchomości położonej w P. przy ulicy al. (...), stanowiącej własność M. K., dla której Sąd Rejonowy P. (...)w P. prowadzi KW nr (...) (§ 5 ust. 1 pkt 9 umowy w nowym brzmieniu).

Dowód: aneks nr (...) do umowy nr (...) z dnia 18 września 2008 roku (k. 171)

Pozwana oraz jej mąż nie wywiązywali się z terminowej spłaty rat pożyczki, dlatego też pismem z dnia 7 marca 2011 roku powód ponownie wezwał pozwaną i jej męża do spłaty przeterminowanego zadłużenia, które na dzień 6 marca 2011 roku wynosiło 118 723,96 zł, wyznaczając im siedmiodniowy termin do zapłaty. Powód ponowił wezwanie do zapłaty pismem z dnia 21 kwietnia 2011 roku, w którym wskazał, że kwota wymagalnych należności na dzień 20 kwietnia 2011 roku wynosi 163 069,08 zł. Kolejne wezwanie powód wystosował pismem datowanym na dzień 17 stycznia 2012 roku wzywając pozwaną oraz jej męża do zapłaty przeterminowanego zadłużenia w kwocie 46 066,79 zł.

Różne kwoty wskazywane przez powoda w wezwaniach do zapłaty wynikały z tego, iż w dacie sporządzenia wezwań pozwani posiadali różne wymagalne zaległości, a co za tym idzie zadłużenie z tytułu wyłącznie wymagalnych rat podlegało zmianom w tym mogło na moment wezwania rosnąć, a w kolejnym wezwaniu mogło być niższe. Wszystko zależne było od tego czy pomiędzy poszczególnymi wezwaniem dokonywane były spłaty.

Dowód: wezwanie do zapłaty z dnia 7 marca 2011 roku (k. 76), wezwanie do zapłaty z dnia 21 kwietnia 2011 roku (k. 77)

Powód pismem z dnia 21 lutego 2012 roku wypowiedział pozwanej oraz jej mężowi A. K. umowę o niekonsumencką pożyczkę hipoteczną z dnia 18 września 2008 roku, powołując się na art. 75 ust. 1 pkt 1 ustawy prawo bankowe oraz § 11 umowy pożyczki. Powód na podstawie § 1 ust. 3 w/w umowy wyznaczył pozwanym 30 – dniowy okres wypowiedzenia i wezwał do spłaty całości zadłużenia po upływie okresu wypowiedzenia, które na dzień 20 lutego 2012 roku wyniosło 256 209,83 zł. Na kwotę tę składał się: kapitał w wysokości 204 586,94 zł, odsetki w wysokości 51 542,89 zł oraz koszty upomnień w wysokości 80 zł. Pozwana odebrała wypowiedzenie umowy pożyczki w dniu 23 lutego 2012 roku, natomiast jej mąż w dniu 24 lutego 2012 roku. Uzasadniając swoje stanowisko powód wskazał, że pożyczkobiorcy utracili zdolność kredytową.

Dowód: wypowiedzenie umowy pożyczki z dnia 21 lutego 2012 roku wraz z potwierdzeniami odbioru (k. 198 – 205)

Kolejno w dniu 15 maja 2012 roku powód wystawił na podstawie ówczynie obowiązującego art. 96 ustawy Prawo bankowe, bankowy tytuł egzekucyjny nr (...), w którym stwierdził, że na dzień 15 maja 2012 roku w księgach Banku Spółdzielczego D. widnieje wymagalne solidarne zadłużenie A. K. i M. K.. Na wymagalne zadłużenie składały się: niespłacona należność z tytułu kapitału w kwocie 204 586,94 zł, odsetki za okres od dnia 25 maja 2011 roku do 14

maja 2012 roku w kwocie 58 854,77 zł oraz koszty upomnień w kwocie 40 zł. Jednocześnie powód wskazał, że dalsze odsetki od dnia 15 maja 2012 roku naliczane będą od kwoty 204 586,94 zł według zmiennej stopy procentowej, która w dniu sporządzenia (...) wynosiła 20 % w stosunku rocznym.

Na powyższy tytuł egzekucyjny powód uzyskał klauzulę wykonalności w dniu 4 lipca 2012 roku.

Dowód: bankowy tytuł egzekucyjny nr (...) z dnia 15 maja 2012 roku wraz z klauzulą wykonalności Sądu Rejonowego P. (...) w P., sygn. akt: (...) oraz postanowieniem o sprostowaniu oczywistej omyłki pisarskiej z dnia 4 lipca 2012 roku (k. 219 – 221),

W dniu 28 sierpnia 2012 roku powód złożył przeciwko pozwanej oraz A. K. wniosek o wszczęcie egzekucji w celu wyegzekwowania wierzytelności Banku wynikającej z umowy o niekonsumencka pożyczkę hipoteczną z dnia 18 września 2008 roku. Egzekucja prowadzona przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym P. (...) w P. E. G. do sygn. akt: (...) została skierowana do nieruchomości o księdze wieczystej nr (...), dochodów dłużników z wynagrodzeń, wierzytelności z umów najmu i dzierżawy, wierzytelności z rachunków bankowych oraz ruchomości. W ramach postępowania egzekucyjnego sprzedana została w/w nieruchomość, a w dniu 31 stycznia 2014 roku na rachunek powoda została przekazana kwota 103 860,88 zł, która została zaliczona na spłatę pożyczki. Następnie na wniosek powoda, postanowieniem z dnia 27 lipca 2015 roku Komornik Sądowy umorzył postępowanie egzekucyjne.

Dowód: wniosek o wszczęcie egzekucji z dnia 28 sierpnia 2012 roku (k. 222 – 223), zajęcie wynagrodzenia za pracę oraz wierzytelności zasiłku chorobowego i wezwanie do dokonywania potrąceń z dnia 30 sierpnia 2012 roku (k. 224 – 225), pismo wierzyciela z dnia 3 września 2012 roku (k. 226), zawiadomienie wierzyciela o terminie opisu i oszacowania lokalu mieszkalnego stanowiącego odrębną nieruchomość (k. 227), doręczenie obwieszczenia o terminie licytacji nieruchomości (k. 232), pismo z Sądu Rejonowego P. (...) w P. z dnia 21 listopada 2013 roku (k. 233), postanowienie o umorzeniu egzekucji na wniosek wierzyciela (k. 234)

Pozwani w okresie od dnia 4 listopada 2008 roku do dnia 31 stycznia 2014 roku spłacili łącznie kwotę 1 399 73,90 zł kapitału pożyczki udzielonej na podstawie umowy nr (...) o niekonsumencką pożyczkę hipoteczną.

Spłata znacznej części pożyczki nastąpiła jednak ze środków dłużników rzeczowych tj. (...) Sp. z o.o. z siedzibą w G., (...) Sp. z o.o.

z siedzibą w S. oraz (...) Sp. z o.o. z siedzibą w miejscowości C., którzy nabyli nieruchomość o księdze wieczystej nr (...), stanowiącą hipoteczne zabezpieczenie spłaty umowy pożyczki. Powyższe podmioty zwróciły się bowiem z wnioskiem do powoda o wyrażenie zgody na wykreślenie hipoteki zwykłej w kwocie 500 000,00 zł oraz hipoteki kaucyjnej do kwoty 200 000,00 zł wpisanych do powyższej KW w zamian za przekazanie kwoty 500 000,00 zł tytułem spłaty zadłużenia wynikającego z umowy pożyczki nr (...). Powód wyraził zgodę na wykreślenie.

Nadto powód w dniu 13 stycznia 2012 roku udzielił spółce (...) Sp. z o.o. z siedzibą w miejscowości C. promesy zgody na wykreślenie hipoteki zwykłej łącznej w kwocie 700 000,00 zł oraz hipoteki kaucyjnej łącznej do kwoty 600 000,00 zł z ksiąg wieczystych nr (...), KW nr (...), KW nr (...) pod warunkiem przekazania środków pieniężnych w kwocie 600 000,00 zł na rachunek powoda tytułem spłaty wierzytelności wynikających z umowy pożyczki z dnia 18 września 2008 roku.

Dowód: pełna historia umowy kredytowej (k. 179 – 197), wniosek dłużników rzeczowych o zgodę na wykreślenie hipoteki zwykłej z dnia 16 maja 2011 roku (k. 176), zezwolenie powoda na wykreślenie hipoteki z dnia 25 maja 2011 roku (k. 177), promesa zgody na wykreślenie hipotek (k. 207)

Do zapłaty z tytułu zawartej między stronami umowy pożyczki pozostała kwota 100 726,06 zł. Powód dokonał więc rozliczenia umowy i wypełnił wystawiony przez pozwanych M. K. i A. K. weksel in blanco na kwotę 249 510,90 zł, na którą to kwotę składał się kapitał w wysokości 100 726,06 zł, odsetki w kwocie 148 771,64 zł oraz koszty wezwania do wykupu weksla w kwocie 13,20 zł.

Powód pismem z dnia 4 lutego 2016 roku zawiadomił pozwaną oraz jej męża o wypełnieniu weksla na kwotę 249 510,90 zł i wezwał pozwanych do jego wykupu z terminem płatności na dzień 17 lutego 2016 roku. Pozwani wezwania te pozostawili bez odpowiedzi

Dowód: weksel z deklaracją wekslową (k. 9 – 10), wyliczenie kwoty do wykupu weksla z dnia 3 lutego 2016 roku (k. 178), wezwania do wykupu weksla z dnia 4 lutego 2016 roku wraz z potwierdzeniami odbioru (k. 5 – 7)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach niniejszej sprawy.

Zgromadzone w sprawie dokumenty urzędowe i prywatne należało uznać za w pełni wiarygodne. Zgodnie z treścią art. 244 k.p.c. dokumenty urzędowe stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Zgodnie natomiast z treścią art. 245 k.p.c. dokumenty prywatne stanowią dowód tego, że osoba, która je podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Zgromadzone w sprawie dokumenty nie były zasadniczo kwestionowane przez strony. Również sąd nie znalazł podstaw aby w zasadniczym zakresie kwestionować zgromadzone w sprawie dokumenty urzędowe i prywatne z urzędu.

Sąd na rozprawie w dniu 26 kwietnia 2017 roku oddalił wnioski dowodowe pozwanej zawarte w piśmie z dnia 21 kwietnia 2017 roku, albowiem uznał, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy jest wystarczający do podjęcia rozstrzygnięcia.

Sąd zważył, co następuje:

Bezspornym w niniejszej sprawie było, że strona powodowa jest w posiadaniu weksla in blanco wystawionego przez pozwaną M. K. i jej męża A. K., który został następnie wypełniony przez stronę powodową na kwotę 249 510,90 zł. W swej obronie pozwana podnosiła zarzuty zarówno związane z wypełnieniem weksla niezgodnie z deklaracją wekslową, jak i zarzuty odnoszące się do stosunku podstawowego łączącego strony.

Na wstępie należy wskazać, że weksel posiadany przez stronę powodową to tzw. weksel in blanco, czyli weksel niezupełny. Zgodnie z treścią art. 10 prawa wekslowego jeżeli weksel, niezupełny w chwili wystawienia, uzupełniony został niezgodnie z zawartym porozumieniem, nie można wobec posiadacza zasłaniać się zarzutem, że nie zastosowano się do tego porozumienia, chyba że posiadacz nabył weksel w złej wierze albo przy nabyciu dopuścił się rażącego niedbalstwa. Cytowany przepis mówi o wekslu niezupełnym w chwili wystawienia, określanym powszechnie jako weksel in blanco. Weksel taki pełni różne funkcje w obrocie. Wskazać w tym miejscu należy, że wystawienie weksla in blanco łączy się

z zawarciem porozumienia pomiędzy podpisanym a osobą, której wręcza on weksel in blanco. Porozumienie to, jeżeli zawarto jest na piśmie, zwane jest właśnie deklaracją wekslową. Porozumienie to określa, jaką treścią odbiorca weksla może wypełnić weksel in blanco. Istnienie pisemnego porozumienia co do wypełnienia weksla ułatwia przy tym przeprowadzenie dowodu, czy weksel niezupełny w chwili wystawienia wypełniony został zgodnie z zawartym porozumieniem (orzeczenie SN z dnia 24 października 1962 r., II CR 976/61, OSN 1964, poz. 27). Przepis art. 10 prawa wekslowego nie wymaga jednak szczególnej formy porozumienia wekslowego, może być ona osiągnięta także w sposób dorozumiany. W takim wypadku z uwagi na specyfikę odpowiedzialności wekslowej musi to być przejaw woli, który w świetle okoliczności towarzyszących w sposób dostatecznie zrozumiały i niewątpliwy wyraża wolę wywołania skutków prawnych objętych treścią tej czynności prawnej (art. 60 k.c.) (orzeczenie SN z dnia 28 maja 1998 r., III CKN 531/97). Ciężar dowodu, że weksel wypełniono zgodnie z porozumieniem spoczywa na dłużniku, który może korzystać ze wszystkich środków dowodowych przewidzianych w k.p.c.

(orzeczenie SN z dnia 28 października 1963 r., II CR 249/63, OSN 1964, poz. 208). Ażeby jednak pozwany mógł ten dowód przeprowadzić, musi wiedzieć nie tylko z jakiego tytułu, ale i w jakiej wysokości powód wywodzi wierzytelności. Niewskazanie wysokości zobowiązań z konkretnych podawanych przez powoda tytułów jest równoznaczne z uznaniem, że weksel został wypełniony niezgodnie z zawartym przez strony porozumieniem wekslowym (wyrok Sądu

Apelacyjnego z dnia 17 czerwca 2014 r., sygn. akt I ACa 353/14). Przed wypełnieniem weksel jest umową sui generis, która powstaje z momentem podpisania weksla. Jest to umowa dwustronnie zobowiązująca, w myśl której podpisujący zobowiązuje się zapłacić za weksel wypełniony zgodnie z porozumieniem i przepisami prawa wekslowego, a osoba, której weksel wręczono, nabywa uprawnienie do żądania zapłacenia weksla, pod warunkiem jednak, że wypełni go zgodnie z porozumieniem i zasadami prawa wekslowego. Sąd w pełni podziela stanowisko Sądu Najwyższego, iż wypełnienie weksla podpisanego in blanco może być tylko wówczas uważane za niezgodne z wolą dłużnika, jeżeli sprzeciwia się ono wyraźnie oświadczonej wobec wierzyciela wekslowego woli dłużnika (patrz wyrok SN z dnia 8 maja 1997 r., II CKN 158/97, OSNC 1997, nr 10, poz. 156).

Przeciwko nakazowi zapłaty w postępowaniu nakazowym dłużnik wekslowy może podnosić zarówno zarzuty dotyczące weksla, jak również dotyczące stosunku podstawowego, dla którego zabezpieczenia weksel został wystawiony. Oczywistym bowiem jest, że weksel in blanco jedynie zabezpiecza wierzytelność cywilną, przeto dłużnikowi przysługują przeciwko roszczeniu wekslowemu te wszystkie zarzuty, jakie mu przysługują przeciwko roszczeniu cywilnemu (tak m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 31 maja 2001 roku, V CKN 264/00, LEX nr 52788), po wniesieniu bowiem zarzutów od nakazu zapłaty, wydanego na podstawie weksla, spór z płaszczyzny stosunku prawa wekslowego przenosi się na ogólną płaszczyznę stosunku prawa cywilnego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 1997 roku, I CKN 48/97, OSNC 1997/9/124). Sąd rozpoznający niniejszą sprawę w pełni podziela powyższe stanowiska.

W niniejszej sprawie pozwana wskazywała przede wszystkim, że po zawarciu umowy pożyczki, została ona natychmiastowo w znacznej części spłacona, tj. prawdopodobnie w kwocie 1 250 000,00 zł, nadto zarzuciła pozwanemu, że w poszczególnych wezwaniach do zapłaty nie potrafił jednoznacznie wskazać jaka kwota pozostała do spłaty. Strona pozwana podkreśliła również, że powód nigdy nie informował jej o tym w jaki sposób nastąpiło rozliczenie zabezpieczenia pod zaciągniętą pożyczkę, czy i w jakim zakresie zwolnił z zabezpieczenia nieruchomości będące zabezpieczeniem umowy pożyczki hipotecznej.

W toku postępowania pozwana podniosła również zarzut przedawnienia roszczenia przysługującego powodowi z tytułu łączącej strony umowy pożyczki. Pozwana podkreślała również, że powód miał możliwość prowadzenia egzekucji na podstawie wystawionego przez niego bankowego tytułu egzekucyjnego w dniu 15 maja 2012 roku. Złożenie przez powoda wniosku o umorzenie postępowania egzekucyjnego i wszczęcie niniejszego postępowania, stanowiło według pozwanej nadużycie prawa i w obliczu art. 5 k.c. nie powinno korzystać z ochrony.

Tej treści zarzuty pozwanej skutkowały przeniesieniem sporu na płaszczyznę tzw. stosunku podstawowego, czyli umowy pożyczki.

Wymaga zauważenia, że podniesienie przez dłużnika wekslowego zarzutów ze stosunku podstawowego nie powoduje utraty przez posiadacza weksla formalnej i materialnej legitymacji wekslowej.

W dalszym ciągu zatem to na dłużniku wekslowym spoczywa ciężar udowodnienia, że weksel wypełniony został niezgodnie z zawartym porozumieniem wekslowym i nie ma podstaw, aby ciężar dowodzenia okoliczności ze stosunku podstawowego, uzasadniających uzupełnienie weksla, przerzucić na wierzyciela wekslowego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 października 2000 r., V CKN 136/00, OSNC 2001/6/89, wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu dnia 13 lipca 2005 r., I ACa 23/05, Lex Polonica nr 1287669).

Dochodzenie przez powoda praw z weksla wystawionego przez dłużnika osobistego stwarza domniemanie istnienia wierzytelności wekslowej w wysokości sumy wekslowej i przerzuca ciężar dowodu przeciwnego na dłużnika (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 listopada 2009 r., V CSK 129/09, Lex nr 688047).

Powód nie ma obowiązku wskazania już w pozwie tytułu dochodzonych kwot,

a dopiero po wniesieniu zarzutów jest obowiązany do określenia, z czego wynika dochodzona pozewem kwota (por. uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 28 października 2011 r., VI A Ca 546/11, LEX nr 1136133).

Na samym wstępie analizując zarzuty pozwanej trzeba stanowczo podkreślić, iż zgodnie z treścią **art. 493 par. 1 k.p.c.** pozwana obowiązana była, o czym przy doręczeniu odpisu wydanego nakazu zapłaty została pouczona, w zarzutach podnieść wszystkie okoliczności przeciwko zasadności roszczenia objętego nakazem zapłaty i dowody na ich poparcie pod rygorem utraty prawa powoływania się na nie w dalszym toku postępowania. Oznacza to, iż sąd rozpoznając zasadność zarzutów od nakazu zapłaty analizuje jedynie te okoliczności, fakty, jakie zostały przytoczone przez stronę pozwaną w zarzutach, dalsze

w szczególnie wyjątkowych sytuacjach, mianowicie gdy bez winy strony nie mogły one być przywołane w zarzutach. Na takie wyjątkowe okoliczności, ani na brak winy profesjonalny pełnomocnik pozwanych się nie powołuje.

Reasumując dalsze fakty, okoliczności przytaczane przez stronę pozwaną w dalszych pismach procesowych składanych po wniesieniu zarzutów nie mogą być już brane przez sąd pod uwagę. Zatem zarzut dotyczący tego, iż działanie powoda stanowi nadużycie prawa

i stosownie do treści art. 5 k.c. nie powinno korzystać z ochrony – **nie mógł być już brany pod uwagę jako spóźniony.**

Dodatkowo zdaniem sądu niezależnie od tego, iż jest to zarzut spóźniony to ma on charakter zarzutu składanego wyłącznie na użytek procesu.

W podobny sposób Sąd odniósł się do podniesionego przez pozwaną zarzutu przedawnienia. Wskazać należy, że co prawda przepisy procesowe nie ograniczają wprost stronie terminu do podniesienia zarzutu przedawnienia, jednak nie można przyjąć, że zasady prekluzji sądowej do tego rodzaju zarzutów nie mają w ogóle zastosowania i strona może je podnosić w dowolnym czasie. Zgłoszenie tego rodzaju zarzutów później, niż

w piśmie procesowym zawierającym zarzuty od nakazu zapłaty, nie spowoduje ich pominięcia w przypadku, gdy zajdzie jedna z trzech sytuacji, o których mowa w zd. 3 § 1 art. 493 k.p.c. Unormowanie to wystarczająco chroni stronę pozwaną, która przykładowo może skutecznie wskazywać, że rozpatrzenie zarzutu przedawnienia nie spowoduje zwłoki

w rozpoznawaniu sprawy. (art. 493 k.p.c. red. Marszałkowska-Krześ 2017, wyd. 18/A. Guzińska). W niniejszej sprawie strona pozwana, reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika na żadne z okoliczności wskazane w zd. 3 § 1 art. 493 k.p.c. nie powołała się.

Niezależnie jednak od powyższego Sąd ubocznie wskazuje, że podniesiony przez pozwaną zarzut przedawnienia okazał się zupełnie chybiony. W niniejszej sprawie bowiem powód wypowiedział umowę łączącą strony pismem z dnia 21 lutego 2012 roku. Okres wypowiedzenia, zgodnie z umową pożyczki, wynosił 30 dni. Od tego też momentu, a zatem od wymagalności roszczenia powoda, biegł termin przedawnienia do dochodzenia roszczenia przysługującego powodowi. Zgodnie z art. 118 k.c. termin ten wynosił trzy lata. Wskazany termin przedawnienia uległ jednak przerwaniu. Zgodnie z art. 123 § 1 pkt 1 k.c. bieg przedawnienia przerywa się przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia. Zasadą jest, że po każdym przerwaniu przedawnienia biegnie ono na nowo (art. 124 § 1 k.c.). W przedmiotowej sprawie bieg terminu przedawnienia uległ przerwaniu najpierw wskutek złożenia przez powoda wniosku

o nadanie klauzuli wykonalności wystawionemu przez niego bankowemu tytułowi egzekucyjnemu. Klauzulę powód uzyskał w dniu 4 lipca 2012 roku. Następnie powód w dniu 28 sierpnia 2012 roku złożył przeciwko pozwanej oraz A. K. wniosek o wszczęcie egzekucji w celu wyegzekwowania wierzytelności Banku wynikającej

z umowy o niekonsumencką pożyczkę hipoteczną z dnia 18 września 2008 roku nr (...). Postępowanie egzekucyjne zostało umorzone postanowieniem z dnia 27 lipca 2015 roku, a termin przedawnienia zaczął biec na nowo. Tym samym w dacie wniesienia pozwu, tj. w dniu 24 marca 2016 roku roszczenie powoda z tytułu zawartej z pozwaną i jej mężem umowy pożyczki z całą pewnością nie było przedawnione.

Odnosząc się do zarzutu pozwanej w zakresie spłaty pożyczki co najmniej w kwocie 1 250 000,00 zł, należy wskazać, że strona powodowa w ogóle nie wykazała w tym zakresie inicjatywy dowodowej. Nie przedstawiła żadnych dokumentów potwierdzających dokonywanie przez nią spłat rat pożyczki, ani też żadnego harmonogramu spłat. W myśl art. 6 k.c., wyznaczającego ogólną zasadę rozkładu ciężaru dowodu, „ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne”. Z kolei dyspozycja art. 232 k.p.c. określa obowiązek strony co do wskazywania dowodów dla stwierdzenia faktów,

z których wywodzi skutki prawne. Dopiero powód w sposób precyzyjny, posługując się pełną historią umowy kredytowej wykazał w jakich datach i jakich kwotach doszło do spłaty poszczególnych rat pożyczki. Z przedstawionych przez powoda dokumentów wynikała również pozostała do spłaty kwota, która została objęta powództwem w niniejszej sprawie.

Powód z dokładnością odniósł się również do zarzutów pozwanej dotyczących różnych kwot wskazywanych na wezwaniach do zapłaty. Sąd wyjaśnienia te uznał za w pełni logiczne i konsekwentne. Pozwana oraz jej mąż posiadali bowiem różne wymagalne zaległości, a co za tym idzie zadłużenie z tytułu wyłącznie wymagalnych rat podlegało zmianom, w tym mogło na dany moment rosnąć, a w kolejnym wezwaniu zmaleć. Wszystko zależało bowiem od tego, czy pomiędzy poszczególnymi wezwaniem do zapłaty dokonywano spłaty. I tak pozwana podnosiła, że wezwanie z dnia 7 marca 2011 roku dotyczyło zapłaty kwoty 118 723,96 zł, natomiast wezwanie do zapłaty z dnia 21 kwietnia 2011 roku już kwoty 163 069,08 zł. W zakresie wezwania z dnia 7 marca 2011 roku należało stwierdzić, stosownie do treści załącznika nr 1 do umowy pożyczki, tj. harmonogramu spłat

w okresie od dnia 20 października 2008 roku do 20 lutego 2011 roku oraz aneksu nr (...) do umowy pożyczki, że pozwana wraz z mężem zobowiązana była do spłaty kapitału pożyczki

w miesięcznych ratach. Uwzględniając więc sumę rat kapitałowych w okresie od 21 października 2008 roku do 20 lutego 2011 roku (miesiąc poprzedzający wezwanie do zapłaty z dnia 7 marca 2011 roku) oraz uwzględniając dokonane spłaty saldo zaległości w spłacie kapitału rat wynosiło 95 780,10 zł (czyli dokładnie tyle ile powód wskazał na wezwaniu do zapłaty z dnia 7 marca 2011 roku). Wezwanie do zapłaty z dnia 21 kwietnia 2014 roku opiewało natomiast na wyższą kwotę z uwagi na to, że w okresie od dnia 7 marca 2011 roku do dnia 21 kwietnia 2011 roku nie było spłat rat kapitału pożyczki, dlatego saldo zadłużenia uległo zwiększeniu o dwie raty. Analogicznie też z uwagi na brak spłaty zwiększyła się kwota wymagalnych odsetek.

Powód przedstawił również dokumenty (które zostały przez Sąd uznane za w pełni wiarygodne) potwierdzające, że spłata znacznej części pożyczki nastąpiła ze środków dłużników rzeczowych, którzy nabyli nieruchomości stanowiące zabezpieczenie hipotecznej spłaty umowy pożyczki. Dłużnicy rzeczowi bowiem w zamian za wyrażenie zgody na wykreślenie poszczególnych hipotek z ksiąg wieczystych zdecydowali się zapłacić na rzecz powoda poszczególne kwoty, tytułem spłaty wierzytelności wynikającej z umowy pożyczki nr (...). W działaniu powoda Sąd nie dopatrył się żadnych uchybień,

a więc i ten zarzut strony pozwanej okazał się zupełnie bezzasadny.

Reasumując, Sąd w całości utrzymał w mocy nakaz zapłaty z dnia 25 kwietnia 2016 roku wydany w postępowaniu nakazowym z weksla przez Sąd Okręgowy w Poznaniu

w sprawie sygn. akt: (...)w stosunku do pozwanej M. K., o czym orzekł w punkcie I sentencji wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 2 k.p.c. i obciążył nimi pozwaną, jako przegrywającą spór w całości. Z tego tytułu zasądzone od pozwanej na rzecz powoda kwotę 7 200,00 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego ustaloną na podstawie

§ 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia z dnia 22 października 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1800) w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz kwotę 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

SSO Sławomira Hańczewska